Opiskelijoiden siirtyminen yleiseen asumistukeen 1.8.2017

Vaikutukset opiskelijoiden asumisen tukeen

Hallituksen esityksen (231/2016) mukaan:

- Yleiseen asumistukeen siirtymisestä hyötyy pääsääntöisesti yksin asuvat opiskelijat. Heistä 81 prosentilla tuki suurenee ja 19 prosentilla tuki pienenee tai poistuu kokonaan.
- Yleiseen asumistukeen siirtymisestä häviää eniten pariskunnat ja **yhteisellä vuokrasopimuksella asuntonsa vuokranneet yhdessä asuvat**, koska yleinen asumistuki maksetaan ruokakuntakohtaisesti.
- Eniten menettää pariskunnat, joissa on vain yksi asumislisän saaja, koska kaikki ruokakunnan tulot eli myös puolison tulot vaikuttavat yleisen asumistuen määrään. Heillä asumisen tuen määrä pienenee tai poistuu kokonaan noin 84 prosentilla. Kaikilla pariskunnilla asumisten tuen määrä pienenee tai poistuu kokonaan noin 73 prosentilla ja suurenee noin 27 prosentilla.

Kela|Fpa

Muutoksen kustannukset

- Muutos tuli toteuttaa lähtökohtaisesti kustannusneutraalisti
- Opiskelijoiden asumistukisiirrosta aiheutuva lisäkustannustarve katettiin yleisen asumistuen enimmäisasumismenoja rajoittamalla
- HE:ssä arvioitiin, että kokonaisuudessaan enimmäisasumismenojen korottamatta jättäminen ja 3 ja 4 kuntaryhmien enimmäisasumismenojen alentaminen 5 prosentilla vähentää yleisen asumistuen menoja vuositasolla 66,8 miljoonalla eurolla. Toimeentulotukimenot lisääntyvät vuositasolla 13,8 miljoonalla eurolla.

Vaikutukset Kelan työhön

- Muutoksen johdosta opiskelijoiden yleisen asumistuen hakemuksia odotetaan noin 135 000 kappaletta.
- Muutoksen vaativa arvioitu työmäärän lisäys on yleisessä asumistuessa vuositasolla yhteensä 180 HTV.
  - tästä ratkaisutyön osuus on 140 HTV.
- Opintotuessa on arvioitu työmäärän vähenevän vuositasolla 39 HTV.

Hakemusten määrä

- Saapuneiden hakemusten määrä on kasvanut odotetusti:

Etuuskori	Aika	Kpl	Etuuskori	Aika	Kpl	Saapuneiden erotus
Yleinen asumistuki	2017-08	89 941	Yleinen asumistuki	2016-08	51 864	38 077
	2017-07	95 405		2016-07	51 573	43 832
	2017-06	58 041		2016-06	42 529	15 512
	2017-05	53 309		2016-05	44 929	8 380
	2017-04	40 144		2016-04	40 936	-792
	2017-03	43 358		2016-03	40 198	3 160
	2017-02	43 671		2016-02	42 968	703
	2017-01	51 436		2016-01	46 878	4 558
Yht.		**475 305**			**361 875**	**113 430**

Kela|Fpa

Opiskelijat tuen saajina

Syyskuun 2017 maksutilastossa 84 064 ruokakuntaa, jossa vähintään yhdellä on tulona opintoraha

* elokuussa vastaava luku oli 33 444

Aikuisia	Lapsia	Ruokakuntia
1	0	66508
1	1 tai enemmän	1099
2	0	13927
2	1 tai enemmän	1910
3	0	189
3	1 tai enemmän	294
4 tai enemmän	0	48
4 tai enemmän	1 tai enemmän	87
		84062

Ruokakuntia on 84 062, mutta ruokakunnassa voi olla useita henkilöitä, joilla tulona opintoraha.

91 379 henkilöllä opintoraha tulona (=70% X 130 000)

- tuen saaja 78 881
- saajan pso 10 096
- muu henkilö 2 402

Kela|Fpa

Sähköiset hakemukset

- Sähköisten hakemusten osuus lisääntyi yleisessä asumistuessa kesällä 2017:

  - Tammikuu 70,2 %
  - Helmikuu 69,0 %
  - Maaliskuu 68,2 %
  - Huhtikuu 71,0 %
  - Toukokuu 72,9 %
  - Kesäkuu 75,9 %
  - Heinäkuu 83,0 %
  - Elokuu 80,5 %

Kela|Fpa

Läpimenoaika

- Yleisen asumistuen läpimenoaika on todella hyvä:

Koko maa

Etuus	Aika	Ratkaisut	Läpimeno-ajan keskiarvo
Yleinen asumistuki	2017/01-08	556 193	12,1
	2017-08	115 356	9,0
	2017-07	87 667	7,9
	2017-06	73 561	9,3
	2017-05	70 781	13,7
	2017-04	43 875	17,6
	2017-03	57 966	17,3
	2017-02	47 825	15,8
	2017-01	59 162	14,3

Kela|Fpa

Ruokakuntaa koskevat lisäselvityspyynnöt

- Yleisen asumistuen hakemuksiin pyydetään paljon lisäselvityksiä soittamalla sekä viestillä. Opiskelijoiden kohdalla soitto tai viesti lienevät pääasialliset lisäselvityksen pyyntökanavat.
  - Näistä ei valitettavasti sellaista tilastotietoa ole saatavilla, joka erottelisi lisäselvityspyynnöistä ruokakuntaa koskevat kyselyt.
- Lisäselvityksiä voidaan pyytää myös kirjeellä. Lisäselvityspyyntökirjeistä tehtiin 300 kappaleen otanta ajalta kesä-heinäkuu 2017
  - Ruokakunta-asiaan liittyviä lisäselvityspyyntökirjeitä löytyi 85 kpl.
  - Näistä opiskelijaruokakuntiin lähteneitä kirjeitä oli 36 kpl

Kela|Fpa

Opiskelijoiden tilanne

- Opiskelijajärjestöiltä (SYL) saadun tiedon mukaan opiskelija-asunnoissa sopimukset mahdollistivat erilliset tuet eikä ongelmia juuri ole
- Osa yksityisistä vuokranantajista ei halua tehdä erillisiä vuokrasopimuksia, jolloin ruokakuntakäsite mahdollisesti estää tuen maksamisen
- Opiskelijat sinänsä hyvin tietoisia erilaisten sopimusten vaikutuksista

Ruokakuntakäsite

- Aiheuttaa nykyisellään tuen menetyksen
  - Niille, joilla vuokranantaja ei suostu erillisiä sopimuksia tekemään, ja ruokakunnassa henkilöitä, joilla tuloja
  - Ja tilanteissa, joissa pienituloisen kämppäkaveri työllistyy
- Yhteisen vuokrasopimuksen vaikutuksen / ruokakuntäkäsitteen osittainen poistaminen muilta kuin perheiltä (avio- ja avoliitto, lapsiperheet) ei ole ongelmatonta
  - Kustannukset
  - Avoliittoselvittelyjen lisääntyminen
- Kela kannattaa jatkoselvittämistä ja mahdollisen lainsäädäntömuutoksen liittämistä seuraaviin asumisen tukien lainsäädäntömuutoksiin

Kela|Fpa